

یادداشت

ضرورت پیوست فرهنگی در حوزه علم و فناوری کشور

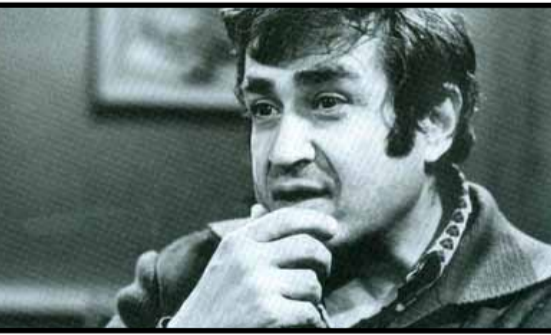
فردین منصور۱*

علوم و فناوری دارای توانایی های بالقوه زیادی است، که بعضی از افراد آن را انقلابی و نظم شکن و بسیاری دیگر آن را نه انقلابی، ولی چشم گیر و مهم ارزیابی می کنند. چنین پیشرفت هایی در صورت وقوع، بر جامعه آثار زیادی خواهد داشت. تجربه ظهور فناوری های دیگر نیز این موضوع را تأیید می کند. تجربه نشان می دهد علوم وفناوری به خصوص فناوری های نوظهور بر جوامع بشری تأثیر گذاشته و به طور چشم گیری، از آن تأثیر نیز می پذیرد. تجربه های مختلف تاریخی به ما این نکته را گوشزد میکنند که علوم و فناوری می تواند تأثیری قاطع بر ابعاد اجتماعی و سیاسی زندگی بشر داشته باشد. گرچه در نگاه اول این سوال پیش می آید که فناوری خنثی و بی طرف چگونه می تواند منجر به دگرگونی های اجتماعی وفرهنگی، و تغییراتی در ثروت و قدرت شود، اما نگاهی مختصر به گذشته نشان می دهد که چگونه تکنولوژی های مختلف این تبعات را داشته و ایده خنثی بودن تکنولوژی را به چالش طلبیده اند. در عین حال توسعه فناوری به ایجاد مشکلات جدید،اقتصادی وفرهنگی نظیر شکل تازه ای نابرابری و ناهنجاری اجتماعی منجر شده است. همچنین روابط اجتماعی وفرهنگی با توسعه فناوری، به تعریف دوباره نیاز پیدا کرده است.بحث امنیت و حریم خصوصی افراد گسترده شده و حوزه های تازه ای وارد این مباحث شده که پیش از آن نیز وجود داشته است. با این وجود یکی از مهم ترین بهرتهای لازم برای توسعه علم وفناوری که در ایران نیز مورد غفلت واقع شده، زیر ساخت های فرهنگی – اجتماعی است. در سند چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران نیز به صورت صریح به موضوع فناوری و نقش فرهنگ وسرمایه اجتماعی پرداخته شده است. بند ۲ سند چشم انداز، به جامعه ای برخوردار از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه اجتماعی در تولید ملی اشاره دارد. مطلق با ماده ۹۸ قانون برنامه چهارم توسعه، به منظور تحلیل نقش و وضعیت مؤلفه فرهنگ و اجتماع ابتدا لازم است بر اساس منابع علمی معتبر، عوامل فرهنگی – اجتماعی مؤثر بر توسعه علم و فناوری شناسایی و سپس شاخص های مناسبی برای ارزیابی این عوامل تعیین و در نهایت نسبت به ارزیابی وضعیت کشور اقدام گردد. بنابراین اهمیت انجام و تدوین پیوست اجتماعی وفرهنگی در این حوزه نمایان می شود. پیوست فرهنگی گامی است عملی و کوتاه مدت برای کاهش های آسیب های فرهنگی ناشی از الگوگیری های رایج در عرصه های مختلف فعالیت های سیاسی، اقتصادی، قضائی، نظامی، بهداشتی، درمانی و فناوری. پیوست فرهنگی با دو کارکرد بازآرندگی نسبت به آثار مخرب ناشی از اجرای طرح ها، و پیش بردنگی نسبت به آثار مثبت ناشی از اجرای طرح‌ها در راستای هماهنگی الگوهای پیشرفت سیاسی، فرهنگی و اقتصادی با محوریت فرهنگ غنی اسلامی پا به عرصه نهاده است. تجارب اجرای برنامه های توسعه در کشورهای مختلف جهان خصوصاً کشورهای اسلامی نشان می دهد که عدم توجه به ابعاد رابطه صحیح بین قطب های توسعه یا فرهنگ، علاوه بر آن که میزان رشد کمی و کیفی قطب رشد ملی را محدود می سازد، در بلند مدت به دلیل توسعه نامتوازن موجب عوارض منفی و بحران های سیاسی، فرهنگی و اقتصادی می گردد.با اجرای پیوست فرهنگی، سازمان ها ومؤسسات و کارگزاران طرح های علم وفناوری در قبال تأثیرات فرهنگی طرح ها مسئول هستند و اقدامات لازم برای کاهش یا جبران تأثیرات مذکور را باید انجام دهند. پیوست فرهنگی در واقع مجریایی است که از طریق آن، پیشرفت کشور بدون آسیب به هویت فرهنگی و بومی و بدون تغییر ارزش های فرهنگی و دینی انجام می شود. گرچه جهت گیری پیوست فرهنگی به سمت حفظ ارزش ها و میراث فرهنگی است. در همان حال، زمینه ساز اجرای موفق و صحیح طرح های علم وفناوری نیز خواهد بود.در واقع می توان گفت با انجام پیوست فرهنگی یک فرایند کلی تعیین، پیش بینی، ارزیابی آگاه سازی و مدیریت پیامدهای مثبت و منفی و تأثیرات احتمالی اتخاذ سیاست ها و برنامه ها و اجرای طرح های جاری یا پیشنهادشده بر نظام هستی شناسانه، معرفت شناسانه و انسانه شناسانه در درون یک نظام فرهنگی ونیز بر زندگی، نهادها و الگوهای فرهنگی درون آن نظام، را در پیش گرفته ایم. در اثبات موارد ذکر شده می توان به مطالعه تحلیل تأثیرات اجتماعی و فرهنگی توسعه صنعتی در منطقه سلولیه که در سال ۱۳۸۷ به انجام رسیده است، اشاره کرد. این مطالعه با تأکید بر ضرورت در نظر گرفتن ابعاد اجتماعی و فرهنگی توسعه صنعتی در مطالعه شهر سلولیه نشان می دهد که فقدان رویکرد اجتماعی وفرهنگی به توسعه، چه عواقب ناگواری برای زندگی اجتماعی محلی داشته است و توسعه پایدار را با چه دشواری‌هایی مواجه ساخته است. نتایج نشان‌دهنده آسیب‌های بسیار زیادی در جوامع محلی است که با وجود توسعه فراوان صنعتی منطقه پیشرفت قابل توجهی در دسترس‌به منابع رفاهی نداشته‌اند. فقدان مهارت‌های فنی بومیان و توسعه صنعتی منطقه، سیل مهاجران مجرد و گسترش آسیب‌های اجتماعی، فقدان برنامه‌ریزی‌های فرابخشی و از همه مهم‌تر نامناسب بودن شرایط زندگی برای خانواده‌های کارگران مهاجر مشکلات بسیاری را ایجاد نموده است. در حقیقت هیچ‌یک از صورت‌های واقعی جلب مشارکت در این منطقه دیده نمی‌شود و چهره فقر و محرومیت از منطقه زوده نشده است. بنابراین شناسایی پیامدهای فوق می تواند منجر به انجام اقداماتی در زمینه کاهش، تعدیل وجبران هر کدام از پیامدها بر اجتماع محلی شود.

✽ **دانشجوی دکتری، سیاست گذاری فرهنگی دانشگاه خوارزمی تهران**

اخبار

جشن آکادمی سمندریان امسال بر گزار نمی‌شود

مدیر آکادمی سمندریان از برگزار نشدن جشن امسال این آکادمی خبر داد.

حمید لیخنده در گفت‌وگویی با ایسنا با اعلام این خبر بیان کرد: جشن آکادمی استاد سمندریان در زمان حیات خانم روستا (هما روستا) طبق روال هر سال همزمان با سالروز تولد آقای سمندریان در اردیبهشت‌ماه برگزار می‌شد که پس از درگذشت خانم روستا این جشن به زمان تولد ایشان یعنی مهرماه تغییر یافت. این برنامه سال گذشته برپا شد اما امسال به دلایل جنبی نمی‌توانیم آن را برگزار کنیم.

او با بیان اینکه همزمانی جشن با ماه محرم دلیل اصلی موکول شدن جشن آکادمی سمندریان به سال آینده است، ادامه داد: طبق رای و نظر داوران آکادمی هر سال دو برگریده در این جشن داشتیم که یکی هنرمند بود و دیگری یک اثر نمایشی. امسال با توجه به بر گزار نشدن جشن، اسامی نامزدها در مدارک آکادمی محفوظ می‌ماند تا سال آینده همراه با برگزیدگان دیگر معرفی شوند.

لیخنده گفت: این تصمیم با مشورت دوستان در آکادمی گرفته شده و از آنجا که سال آینده باز هم مهرماه همزمان با محرم است، احتمالاً جشن را در اردیبهشت ماه برگزار خواهیم کرد.

امسال فراود ششمین جشن آکادمی سمندریان برگزار شود.

تلو غیابی محاکمه می‌شود

سختگویی قوه قضاییه در پاسخ به سوالی درباره اینکه آیا برای تلو پرونده‌های تشکیل شده است یا خیر گفت: مسایلی که فردی که گفتید مطرح کرده عنوان مجرمانه‌ای داشته و دادستان برای آنها پرونده تشکیل خواهد داد. به گزارش ایسنا، محسنی ازای در پاسخ به سوالی درباره صحبت‌های اخیر امیر حسین مقصدلو (تلو) و اینکه آیا پرونده‌ای در این رابطه تشکیل شده است؟ گفت: طبیعی است کسانی که این ور آب باشند یا آن ور آب و اقدام مجرمانه انجام بدهند قابل تعقیب است. در برخی از مسایلی که فردی که گفتید مطرح کرده عنوان مجرمانه‌ای داشته و دادستان برای آنها پرونده تشکیل خواهد داد و بصورت غیابی محاکمه می‌شود و اگر قاضی تشخیص دهد حکمش هم صادر می‌کند.

کارگردانان و فیلم‌های درخشان دفاع مقدس

اولین‌های سینمای دفاع مقدس؛ گره خورده با نام احمد رضا درویش

احمدرضا درویش را در حالی مهندس سینمای ایران می‌خوانند که هیچ وقت قرار نبود به عنوان یک هنرمند سینماگر کار خود را آغاز کند؛ اما دست سرنوشت، علاقه و همراه شدن فعالیت هنری اش با سال های حماسه سازی دفاع مقدس، او را از کسوت مهندسی به پشت دوربین فیلمبرداری هدایت کرد.
به گزارش روز یکشنبه خبرنگار فرهنگی ایرنا، احمدرضا درویش فارغ التحصیل رشته معماری بود و تنها به صرف علاقه در دانشکده مهندسی با کارگردانی چند نمایش سعی در پاسخگویی به پرسش های ذهن حقیقت جو و هنر دوست خود داشت؛ اما رفته رفته حوادث و اتفاقات به گونه ای رقم خورد که او خود را در صحنه های علمی و عملی تولید آثار سینمایی و تلویزیونی دید.

بر همین اساس بود که تصمیم گرفت این بار آن تفکر مهندسی خود را به جای بازتاب در ساخت و ساز سازه ها بر روی هنر هفتم استوار کند. همین حضور و فعالیت «درویش مهندس» در پشت صحنه و پشت دوربین مجموعه آثار تلویزیونی در حقیقت او را به سمت نقطه ای سوق داد که همواره ذهن حقیقت جو وپرسشگرش آن را مورد مذاقه قرار داده بود و آن مسئله دفاع مقدس بود.

نخستین گام با «آخرین پرواز»

همین سبب بود که او در نخستین تجربه کارگردانی خود پشت دوربین فیلم «آخرین پرواز» نشست. اثری که برخلاف تصور آن چنان با استقبال سینماگران و منتقدان مواجه شد که بسیاری از آنها سال ۱۳۶۷ را سالی برای تولد یکی از کارگردانان بزرگ سینمای دفاع مقدس ایران می دانند و می نامند.

داستان فیلم آخرین پرواز، روایتی خطی و ساده از خلبانی بود که توسط منافقین برای یک مأموریت خرابکارانه تحت فشار روحی و روانی قرار می‌گیرد و حتی در این بین همسر و فرزندانش نیز به گروگان گرفته می شوند. شاید در نگاه اول این داستان روایتی شناخته و کلیشه شده برای آن سال‌ها به شمار می رفت؛ اما شکل‌گیری روایت تصویری و به ویژه جذابیت هایی که درویش در تعلقیل این اثر سینمایی به وجود آورده بود، باعث شد که این اثر در میان آثار سینمایی حاضر در جشنواره فیلم فجر همان سال با بازخوردهای مثبت فراوانی از سوی منتقدان و مخاطبان مواجه شود.

مقاله دفاع مقدس برای درویش چنان دارای جایگاه قدسی بود که او به خود این اجازه را نداد که در نخستین تجربه سینمایی اش در کنار کارگردانان آن سال ها به شکل مستقیم اثری درباره نخبین و رویدادهای جنگ تحمیلی خلق کند و داستان نخستین فیلم خود را به حوادث موازی همسو با جریان جنگ و حماسه سازان دفاع مقدس که همان نیروهای خرابکارانه منافقین بود، استوار کرد.

همین موفقیت‌ها و ستایش شدن ها از سوی منتقدان بود که درویش را بر آن داشت که بر خلاف برخی از کارگردانیی که گویا موظفند هر ساله دست به تولید اثر سینمایی بزنند، آرام آرام و با تأمل و تفکر بسیار بیشتر به سمت تولید آثار سینمایی برود.

«بلیس» و تشکیل نخستین زوج هنری کارگردان – بازیگر

در همین اتنا بود که سرخط بسیاری از اخبار کشورمان را حادثه خونین سقوط ایرباس ایرانی توسط ناو «هوسنس» امریکایی به خود اختصاص داد. اتفاقی که در نهایت به شهادت ۳۰۰ نفر از هموطنان عزیز کشورمان منتج شد.

درویش که به اعتقاد خودش «واکنش اهالی سینما به این اتفاق را واکنشی منفعلانه می دید» دست به ساخت پروژه ای به نام «بلیس» زد که تا امروز نیز تنها فیلمی است که به شکل مستقیم درباره این حادثه و قربانیان آن در قامت هنر هفتم ایران قد راست کرده است.

«بلیس» روایت کننده قهرمانی به نام «سعید» است که شاید در ظاهر به عنوان کارمند برج کنترل فرودگاه مهرآباد مشغول به کار است؛ اما در اصل او جاسوسی بود که اطلاعات پرواز هواپیماهای داخلی را به دشمنان ایران می فروخت. وی بعد از رو رفتن و روشن شدن دشتش از کار اخراج می‌شود؛ اما برای اینکه بتواند شرایط فرار خود را از کشور فراهم کند، در گام نخست همسر و دخترش را با پروازی به سمت دبی

شده در آن روزهای سینمای ایران را توسط مثلث بازیگری زنده یاد خسرو شکیبایی، رضا کیانیان و بیتا فرهی چنان در برابر مخاطبان به رخ کشید که امروز هم به عنوان یکی از بهترین بازی‌های این سه بازیگر به آن اثر سینمایی می توان اشاره کرد.

در بخش دوم فیلم نیز ما شاهد قصه «رضا» با بازی ماندگار زنده یاد خسرو شکیبایی هستیم که بعد از دوران حماسه سازی دفاع مقدس این بار در قامت یک آزاده سرافراز به میهن باز می‌گردد و حال باید در کنار همراه داشتن زخم دوران اسارت در کوله خاطرات خود، دوری از فرزند را نیز به عنوان زخمی مگر بر دردهایش تحمل کند.

«رضا» که در حقیقت نمادی از حماسه سازان هشت سال دفاع مقدس یعنی رزمندگان بود، حال باید در سال‌های بعد از جنگ این بار در جبهه ای دیگر برای بازپس‌گیری دخترش که در حضانت مادر و پدر خوانده اش درآمده پیردازد؛ دختری که او را ندیده و به دلیل اینکه او را نمی شناسد نمی خواهد که با پدر واقعی اش روبرو شود. این درگیری و این نبرد قهرمان در دو جبهه متفاوت در روایت سینمایی «کیما» از این اثر سینمایی فیلمی درخشان ساخته است که همواره با تماشای آن مخاطب می‌تواند به زوایای مختلف ارزش‌های آن پیش از پیش پی ببرد.

در حقیقت درخشش «کیما» در کارنامه درویش بود که او را بر آن داشت تا با ادامه این شکل از مسیر فیلمسازی نخستین سه گانه سینمایی خود و تاریخ سینمای ایران را به ثبت برساند. «سرزمین خورشید»، دومین فیلم از سه گانه دفاع

مقدس درویش اثر بعدی درویش پس از «کیما» که باز هم حادثه خرمشهر را در متن روایت داستانی خود داشت اثری به نام «سرزمین خورشید» بود که بار دیگر با حضور بازیگران درخشان و استفاده از بحث های بسیار دلچسب، پرکشش و ناب، توانست مخاطبان سینما را به سالن های سینما بکشاند.

شاید اگر بخواهیم با عینک منتقدانه به «سرزمین خورشید» و «کیما» نگاه کنیم بیشترین نقد منتقدان صرفا بر قصه گویی مطول، دیالوگ ها و روایت های احمدرضا درویش است که به ویژه نیمه پایانی «سرزمین خورشید»، این فیلم را از آن کشش و آن شوق، ذوق و سرزندگی همیشگی کمی دور می کند و به همین سبب است که گاهی شاهد نقد منتقدان بر شکل روایت قصه گویی درویش در این اثر سینمایی هستیم.

هر چند هر زمان صحبت از «سرزمین خورشید» به میان می آید نمی توان از بازی درخشان گلچهره سجادی که به اتفاق نظر تمامی منتقدان و اهالی سینما زیباترین بازی سینمایی خود را در این اثر رقم زده است به سادگی گذشت.

جشنواره فیلم «پیونگ یانگ» میزبان دو فیلم ایرانی

اعلام برنامه‌های تالارهای نمایشی مجموعه تئاتر شهر

برنامه تالارهای نمایشی مجموعه تئاتر شهر اعلام شد.

به گزارش روابط عمومی مجموعه تئاتر شهر، «سیم و سُرْمه» عنوان نمایش جدیدی به نویسندگی و کارگردانی روزبه حسینی است که از روز یکشنبه هشتم مهر ماه طی دو نوبت ساعت‌های ۱۸ و ۲۰ به مدت ۵۰ دقیقه با بازی سیما شکری و میثم غنی‌زاده در تالار سایه تئاتر شهر روی صحنه خواهد رفت. در تالار قشقایی نمایش «عنداز مطالبه» به نویسندگی مرضی شاه کرم، کارگردانی سامان خلیلیان و بازی پروا آقاچانی، اینسام بگلانی، جواد پولادی، الهه شه پرست، احمد صمیمی، سلمان فرخنده و سید علی موسویان ساعت ۱۹ به مدت زمان ۷۵ دقیقه و قیمت بلیت ۳۰ هزار تومان میزبان علاقه مندان تئاتر است. نمایش «مرگ و بنگون» که نویسندگی محمد چرم شیر و کارگردانی پیام دگرکرد نیز ساعت ۲۰:۳۰ تا مدت زمان ۸۰ دقیقه و قیمت بلیت ۲۰ هزار تومان در تالار چهارسو به صحنه می‌رود. در پلاتو اجرا نیز نمایش «قل عاشقی» به نویسندگی و کارگردانی ساجد قدوسیان ساعت ۱۸ به مدت زمان ۵۰ دقیقه و قیمت بلیت ۱۵ هزار تومان روی صحنه می‌رود.

سختگویی قوه قضاییه در پاسخ به سوالی درباره اینکه آیا برای تلو پرونده‌های تشکیل شده است یا خیر گفت: مسایلی که فردی که گفتید مطرح کرده عنوان مجرمانه‌ای داشته و دادستان برای آنها پرونده تشکیل خواهد داد. به گزارش ایسنا، محسنی ازای در پاسخ به سوالی درباره صحبت‌های اخیر امیر حسین مقصدلو (تلو) و اینکه آیا پرونده‌ای در این رابطه تشکیل شده است؟ گفت: طبیعی است کسانی که این ور آب باشند یا آن ور آب و اقدام مجرمانه انجام بدهند قابل تعقیب است. در برخی از مسایلی که فردی که گفتید مطرح کرده عنوان مجرمانه‌ای داشته و دادستان برای آنها پرونده تشکیل خواهد داد و بصورت غیابی محاکمه می‌شود و اگر قاضی تشخیص دهد حکمش هم صادر می‌کند.